

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1 Titlul actului normativ

Hotărâre privind aprobarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, 2020 – 2024

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Raportul de monitorizare pentru anul 2018 a implementării „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2015-2019”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 389/2015, a fost elaborat sub forma unui memorandum și aprobat în ședința Guvernului din data de 24 aprilie 2019. Memorandumul a evidențiat continuarea procesului de implementare a Strategiei, fiind necesară elaborarea unui nou proiect de Hotărâre de Guvern care să aibă ca obiectiv actualizarea conținutului și prelungirea perioadei de implementare a Strategiei pentru ciclul strategic 2020-2024.

Noua strategie are în vedere măsurile implementate în perioada 2015-2019 ce necesită a fi continuate, dezvoltarea și particularizarea unor servicii de suport social, disponibile pe plan local, destinate persoanelor revenite în comunitate, cu risc de marginalizare socială, precum și noi măsuri ce se impun a fi realizate în cursul perioadei de referință.

De asemenea, potrivit concluziilor raportului de monitorizare, trebuie avută în vedere, cu precădere, cointeresarea autorităților administrației publice locale pentru următoarea perioadă de implementare, în scopul dezvoltării unor servicii de suport social, disponibile în plan local și aflate la îndemâna beneficiarilor direcți, persoanele revenite în comunitate și care au fost sancționate penal. Acest obiectiv este în măsură să contribuie la finalitatea demersurilor integrative care vizează creșterea gradului de siguranță a comunității și prevenirea recidivei.

Proiectul de act normativ a fost elaborat în cadrul unui grup de lucru format din reprezentanții instituțiilor partenere (Administrația Națională a Penitenciarelor, Direcția Națională de Probațiune, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Afacerilor Interne) și definitivat cu implicarea și consultarea partenerilor instituționali prevăzuți în Anexă.

	<p>Pentru perioada 2020-2024, ținta strategică vizează reintegrarea funcțională a persoanelor puse în libertate din detenție, în mediul familial, în comunitate și pe piața muncii prin consolidarea, optimizarea și dezvoltarea mecanismelor legale și procedurale.</p> <p>Prin implementarea Strategiei, respectând valori de referință, precum: umanismul, integritatea, loialitatea, profesionalismul, respectul față de lege, deschiderea către comunitate, se va asigura un sistem coerent de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, cu implicare instituțională și suport comunitar, care să răspundă plurivectorial nevoilor beneficiarilor și societății.</p>
<p>2. Schimbări preconizate</p>	<p>Implementarea Strategiei este în măsură să fundamenteze și să consolideze abordarea sistematică și integrată trans-instituțională, astfel încât persoanele private de libertate să primească suportul necesar în vederea prevenirii recidivei.</p> <p>Sensibilizarea structurilor publice cu atribuții conexe reintegrării sociale a persoanelor private de libertate, cu privire la importanța exercitării rolului în raport cu această categorie de beneficiari, constituie una dintre principalele pârghii de activare și funcționare a mecanismului interinstituțional integrat, urmărit prin promovarea și aplicarea acestui document strategic.</p> <p>Prezenta Strategie vizează atât <i>persoanele private de libertate</i>, în categoria cărora sunt incluse persoanele sancționate cu măsura educativă a internării într-un centru educativ sau într-un centru de detenție, persoanele condamnate la pedeapsa închisorii ori a detențiunii pe viață și persoanele arestate preventiv, cât și persoanele puse în libertate din detenție.</p> <p>Noul proiect stabilește etapa post-executorie ca fiind perioada care începe de la data liberării condiționate sau a liberării la termen, iar beneficiarii sunt persoanele puse în libere din detenție, identificate cu nevoi de asistență și care accesează servicii de asistență din comunitate.</p> <p>Ținând cont de rezultatele analizelor și studiilor efectuate în plan național, precum și de politicile europene în domeniu, calificarea/recalificarea profesională reprezintă una dintre condițiile de bază care contribuie la reintegrarea post-detenție, asigurând foștilor deținuți oportunitatea identificării unui loc de muncă, implicit a unei surse de venit, în măsură să susțină independența individuală. Pentru concretizarea acestui obiectiv, este necesară asigurarea unei orientări profesionale și vocaționale mai bune a deținuților, astfel încât oferta de formare profesională să fie în acord cu cerințele pieței muncii și cu nivelul de studii al persoanelor</p>

private de libertate. În acest context, se impune, de asemenea, elaborarea unei analize privind ocuparea persoanelor care au beneficiat de formare profesională în timpul detenției.

În ceea ce privește eficiența intervenției recuperative, organizată în perioada detenției, aceasta trebuie asigurată prin demersuri ce vizează echilibrarea comportamentală a persoanelor private de libertate, cât și educarea acestora în spiritul responsabilizării și adaptării la normele sociale. În egală măsură, sunt necesare derularea, cu preponderență, a unor activități cu caracter practic care pot conduce la creșterea gradului de independență al persoanelor care părăsesc sistemul penitenciar, precum și a unei intervenții care să urmărească identificarea și dezvoltarea înclinațiilor/abilităților individuale care pot contribui la obținerea unor reușite personale în diferite domenii de activitate (de ex.: artă, sport).

Pentru rezultate reale, sustenabile privind creșterea șanselor de reintegrare pe piața muncii a persoanelor eliberate din detenție, se impune reglementarea cadrului legislativ, astfel încât să devină posibilă încheierea de contracte individuale de muncă, pentru persoanele private de libertate, în mod special pentru cei din regim deschis, având în vedere că munca prestată la diverși agenți economici reclamă această formă de reglementare a raporturilor de muncă, ce ar avea un impact real și pentru facilitarea reinsertiei socio-profesionale.

Potrivit dispozițiilor execuțional penale în vigoare, printre documentele care însoțesc persoana privată de libertate la primirea în locul de detenție se regăsesc actul de identitate sau, în lipsa acestuia, procesul-verbal de stabilire a identității întocmit de organul de executare penală. Situația persoanelor vizate care nu au documente de identitate este gestionată printr-un mecanism dificil ale cărui etape de derulare necesită un interval de timp foarte îndelungat, cu alocarea de resurse umane și financiare. Astfel, în contextul în care se impune celeritate în desfășurarea procesului penal, corecta identificare a persoanei împotriva căreia acesta a fost declanșat fiind esențială, este absolut necesară crearea unui mecanism suplă și eficient de înregistrare a persoanelor cercetate/sanționate penal, a căror naștere nu a fost înregistrată în Registrul de stare civilă, precum și de emiterea unui document de identitate valabil.

În scopul susținerii adecvate a interesului superior al minorului privat de libertate, precum și a îndeplinirii obligațiilor față de acesta, este necesară desemnarea unui

	<p>reprezentant care să-l asiste pe minor până la încetarea măsurii privative de libertate. Se impune analizarea legislației în vederea stabilirii condițiilor de numire, rolul, atribuțiile și cerințele de pregătire, formare și experiență profesională pentru persoanele desemnate ca reprezentanți.</p> <p>Referitor la asistarea post-penală, pentru a asigura translația dintre mediul penitenciar și comunitate, este necesară existența unor structuri care să aibă în atribuții preluarea persoanelor care se liberează, să ofere servicii integrate, specializate și să monitorizeze cazurile preluate, în scopul depășirii, cu succes, a perioadei critice post-detenție, în care există un risc ridicat de recădere în infracționalitate. Este esențială implicarea autorităților administrației publice locale în aceste demersuri și crearea unei rețele de suport care să includă, pe lângă serviciile sociale, voluntari, poliția locală, organizații neguvernamentale, agenți economici, reprezentanți ai cultelor etc.</p> <p>De asemenea, a fost introdusă și posibilitatea pentru instituțiile implicate de a avea acces la baza de date și informații gestionate cu privire la persoanele private de libertate sau persoanele care au executat o pedeapsă sau o măsură privativă de libertate.</p>
3. Alte informații	<p>Coordonatele statistice¹ privind diminuarea ponderii deținuților recidiviști în populația penitenciară (procentul deținuților recidiviști a scăzut de la 44,82%, valoare înregistrată la nivelul anului 2009, la 38,44%, valoare înregistrată la nivelul anului 2018), coroborate cu informațiile relevante pentru contextul național general, care indică o scădere a ratei criminalității (potrivit informațiilor furnizate de către Inspectoratul General al Poliției Române, în anul 2018 a fost înregistrată cea mai mică rată a infracționalității sesizate din ultimii 11 ani), susțin continuarea politicilor publice promovate pentru scăderea infracționalității și creșterea gradului de siguranță comunitară, în rândul cărora se înscrie și implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate.</p>
Secțiunea a 3-a Impactul socioeconomic al actului normativ	
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
2. Impactul asupra mediului afaceri	Este probabil ca, prin aplicarea Strategiei, mai multe persoane să rămână active pe piața muncii.

¹ Date extrase din Raportul de monitorizare pentru anul 2018, aprobat în ședința Guvernului din data de 24 aprilie 2019.

3. Impactul social	<p>Continuarea procesului investițiilor recuperative în perioada post-executorie reprezintă o premisă a reintegrării sociale și de evitare a recăderii în infracționalitate.</p> <p>Implementarea Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate contribuie la creșterea gradului de siguranță a comunității și prevenirea recidivei, prin măsuri active, de combatere a situațiilor care pot genera marginalizare și excluziune socială.</p>
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
5. Alte informații	Nu este cazul

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)

- mii lei -

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:	Nu este cazul					
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus din care:						
a) buget de stat						
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						

6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Aplicarea hotărârii de Guvern se va realiza cu încadrare în bugetul aprobat instituțiilor implicate în implementarea strategiei.
--	--

7. Alte informații	
--------------------	--

Secțiunea a 5 –a
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: nu vor fi modificate sau abrogate acte normative ca urmare a intrării în vigoare a Hotărârii; Strategia aferentă ciclului strategic 2020-2024 are în vedere măsurile implementate în perioada 2015-2019 ce necesită a fi continuate, dezvoltarea și particularizarea unor servicii de suport social, disponibile pe plan local, destinate persoanelor revenite în comunitate, cu risc de marginalizare socială, precum și noi măsuri ce se impun a fi realizate în cursul perioadei de referință.

b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:

- Analizarea și, după caz, modificarea și completarea unor acte normative privind desemnarea unui reprezentant pentru asistarea minorului care execută o măsură privativă de libertate și stabilirea condițiilor de numire ale acestuia, rolul, atribuțiile și cerințele de pregătire, formare și experiență profesională;
- Formularea propunerilor de modificare și completare a cadrului legal aferent evidenței persoanelor, în vederea emiterii actelor de identitate, la solicitarea reprezentanților autorității în care se află persoana cercetată/privată de libertate care refuză să depună o cerere în acest sens;
- Dezvoltarea cadrului legal necesar încheierii unor contracte individuale de muncă pentru a asigura accesul persoanelor private de libertate la piața forței de muncă/forme de instruire profesională;
- Modificarea cadrului legal pentru implementarea învățământului dual în unitățile sistemului penitenciar;
- Asigurarea cadrului legal pentru accesarea unor surse de finanțare de la bugetul de stat, în scopul facilitării reintegrării sociale a persoanelor private de libertate (Program de Interes Național).

1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Nu este cazul.
--	----------------

2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Nu este cazul.
---	----------------

3. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Nu este cazul.
---	----------------

4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Nu este cazul.
---	----------------

5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul
--	---------------

6. Alte informații	Nu este cazul.
--------------------	----------------

Secțiunea a 6-a
Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate.	Nu este cazul.
---	----------------

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ.	Nu este cazul.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	Nu este cazul.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente.	Nu este cazul.
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi.	Este necesar avizul Consiliului Legislativ.
6. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 7-a	
Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ.	Proiectul de act normativ a fost afișat pe pagina de internet a Ministerului Justiției, în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice.	Nu este cazul.
3. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 8-a - Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente.	
2. Alte informații	Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Hotărâre a Guvernului pentru aprobarea „Strategiei naționale de reintegrare socială a persoanelor private de libertate 2020 – 2024” pe care dacă sunteți de acord, vă rugăm să îl adoptați.

CĂTĂLIN MARIAN PREDOIU

Ministrul justiției

Avizăm favorabil:

MARCEL ION VELA

Ministrul afacerilor interne

VICTORIA VIOLETA ALEXANDRU

Ministrul muncii și protecției sociale

CRISTINA MONICA ANISIE

Ministrul educației și cercetării

NELU TĂTARU

Ministrul sănătății

VIRGIL-DANIEL POPESCU

Ministrul economiei, energiei și mediului de afaceri